

2. veljače 2018., Večernji list, presuda Europskog suda za ljudska prava

Upit novinara:

„1. Za potrebe pisanja teksta o navedenoj odluci, zanima me Vaš kratak komentar slučaja? Je li riječ o presedanskoj i iznimno važnoj odluci ESLJP-a za osobe s invaliditetom s obzirom da iz nje proizlazi kako nedostatak novca sam za sebe ne može biti razlog za odbijanje sličnih zahtjeva, a čini mi se da je slučaj značajan i radi osvještavanja osoba s invaliditetom, a i društva u cjelini o stvarnom značenju jednakog pristupa fakultetskog obrazovanja? Razumno inzistiranje na samostalnosti osobe s invaliditetom ne predstavlja traženje "kruga preko pogače" kako bi neki prokomentirali slučaj turskog studenta, već inzistiranje na istinskoj jednakosti.

2. Kakvo je stanje u Hrvatskoj, jesu li Vam se žalili studenti s invaliditetom zbog sličnih problema i kako se kod nas rješavaju takve situacije, u pozitivnom i negativnom smislu?

3. Molim Vas i ako mi možete iznijeti vlastito iskustvo sa studijem jer sam iz Vašeg razgovora s g. Dobroslavom Silobrčićem iščitao da Vam je upravo studij, ako sam dobro zapazio, pomogao u podizanju samopouzdanja i resocijalizaciji?“

Odgovor pravobraniteljice:

„Vezano za nedavnu odluku Europskog suda za ljudska prava u predmetu Enver Şahin v. Turkey koja je objavljena 30. siječnja 2018. godine, ne bi mogli detaljno komentirati s obzirom da je presuda dostupna trenutno samo na francuskom jeziku. Međutim, upoznati smo da se u predmetnom slučaju radi o studentu, osobi s invaliditetom, koji je tužio fakultet koji je pohađao, jer nije udovoljeno njegovu postavljenom zahtjevu da se naprave određene prilagodbe kako bi i on mogao studirati kao i osobe bez invaliditeta.

U svom radu, Ured pravobraniteljice za osobe s invaliditetom imao je i ima i u ovom trenutku više predmeta sa slučajevima u kojima se studenti s invaliditetom s različitih sveučilišta i veleučilišta u Hrvatskoj pritužuju i obraćaju Uredu s postojećim izazovima u njihovom studiranju, a vezanim prije svega za osiguravanje asistenata u nastavi i pristupačnost prostora općenito. Do sada nismo imali i slučaj u kojem je takav predmet postao i predmetom gdje je Republika Hrvatska tužena kod Europskog suda za ljudska prava. Međutim, činjenica je da kada govorimo općenito o ustanovama visokog obrazovanja, postoje mnogobrojne poteškoće s kojima se moraju suočavati studenti s invaliditetom tijekom svog studiranja čime se oni stavljaju u nepovoljniji položaj od ostalih studenata.

U našem su društvu prisutne brojne prepreke - od stepenica kao fizičkih prepreka sve do nepristupačne literature koje osobama s invaliditetom onemogućavaju ostvarivanje temeljnih prava, u ovom slučaju prava na obrazovanje uz osiguravanje adekvatne podrške. Osobe bez invaliditeta često ne vide takve prepreke, jer one za njih ne predstavljaju poteškoće. Međutim, Konvencija UN-a o pravima osoba s invaliditetom u odredbama članka 9. podrazumijeva osiguravanje jednakog pristupa prostorima i uslugama u zajednici svim članovima društva, uključujući pri tome i osobe s invaliditetom. To je Konvencija koju je RH potpisala 2007. godine, a 2008. je stupila na snagu, odnosno ove godine obilježavamo 10 godina njene primjene.

Onemogućavanje pristupačnosti odnosno stvaranje prepreka dovodi do kršenja prava zajamčenih kako ovom Konvencije, tako i odredbi zakonskih i podzakonskih propisa Republike Hrvatske, od kojih su široj javnosti najpoznatije odredbe Pravilnika o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti.

Nedavno smo u sudskoj presudi dobili jedan primjer u kojem je pred sudom opće nadležnosti sada već pravomoćnom sudskom presudom utvrđena diskriminacija osoba s invaliditetom od strane Republike Hrvatske zbog nepristupačnosti prostora drugog suda. Radi se o predmetu u kojem je osoba s invaliditetom ujedno i odvjetnik, a sudski prostori smješteni u potpuno nepristupačnom objektu. Slijedom takve prakse utvrđuju se primjeri na temelju kojih se osiguravanje pristupačnosti prostora može sudskim putem tražiti i za ustanove visokog obrazovanja. Ovom je presudom nedvojbeno i jasno utvrđeno i potvrđeno kako su i sada na snazi mjerodavni propisi kojima sudska, kao i sva druga državna tijela, moraju biti smještena u prostorima koji su dostupni za pristup osobama s invaliditetom. Dostupna na način da se pri tome otklone sve arhitektonske prepreke koje postoje čak i u okolini tih

objekata. Nadalje, sud je u predmetnoj presudi ocijenio kako nije dovoljno poduzimati mjere za ublažavanje nepristupačnosti, nego se mora osigurati potpuna pristupačnost osobama s invaliditetom. Također, sud je u navedenoj presudi nekoliko puta jasno naveo i argumentirao kako pristup mora biti osiguran i osobama koje se kreću uz pomoć elektromotornih invalidskih kolica, primjenjujući na taj način važeći pravni okvir kojim se uređuje i propisuje pristupačnost te istovremeno ocjenjujući da će na taj način navedeni prostori biti pristupačni svim osobama s invaliditetom s različitim vrstama tjelesnog oštećenja.

U godišnjim Izvješćima o radu u području Pristupačnost i Obrazovanje, govorimo o ovim problemima te iskazujemo pozitivne i negativne primjere kao i anketna ispitivanja.“